

OSALLISUUDEN ARVIOINTI

Mikko Rask, Helsingin yliopisto
Demokratiakokeilut, Sitra, 3.10.2019

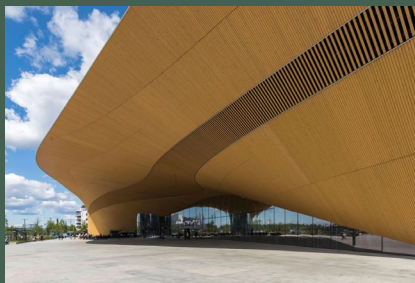
Osallisuus

”Neutraali yleiskäsite erilaisille kuulumisen muodoille ja kattaa hyvinkin erilaiset aktiivisen ja passiivisen mukana olemisen tavat ja muodot.”

Siisiäinen, M. (2010). Osallistumisen ongelma. *Kansalaisyhteiskunta* 1, 8-40.

”Osallistumisen tärkeimpänä motivoivana voimana toimii intressi.”

Suomi - osallisuuden ja joukkoistamisen kärkimaa

Oodi – maailman paras julkinen kirjasto 2019

2,000+ ideaa kaupunkilaisilta

Helsinki Etusivu Osallistu Ohjeet Suomi Rekisteröidy Kirjautua sisään

OmaStadi

Osallistu. Ideoi. Vaikuta.

Osallistu

OmaStadi on Helsingin kaupungin tapa toteuttaa osallistuvaa budjetointia. Kaupunkilaiset voivat ideoida ehdotuksia ja äänestää siitä, miten kaupunki käyttää 4,4 miljoonaa euroa rahaa vuosittain.

Kuntalaki 2015

Lähteet: Participedia
& Nyroos, 2019

Mitä yleensä tavoitellaan

Ratkaisut ja innovaatiot

- Hankeideoiden yhteiskehittäminen
- Hallinnon tehostaminen ja säästökohteiden tunnistaminen
- Yhteistyön, ymmärryksen ja dialogin vahvistaminen

Demokratia

- Kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen
- Yhdenvertaisuuden edistäminen
- Hallinnon uudistaminen ja hajauttaminen

Uusi tieto

- Asukkaiden tarpeiden ja paikallisten haasteiden tunnistaminen
- Kansalaisten tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen kuntapäätöksenteosta

Hyödyt?

HAASTEET

- Eeva Luhtakallio ja Emilia
Palonen, HS 8.10.2018

**”Helsingin osallistuvan budjetoinnin
mallista uhkaa tulla demokratian
irvikuva”**

”... tasavertaisuus toteutuu huonosti.”

**”...asukkaan toiveet muokkautuvat tai suorastaan vesittyvät virkamiesten kanssa
tehtävän ’yhteiskehittämisen’ aikana.”**

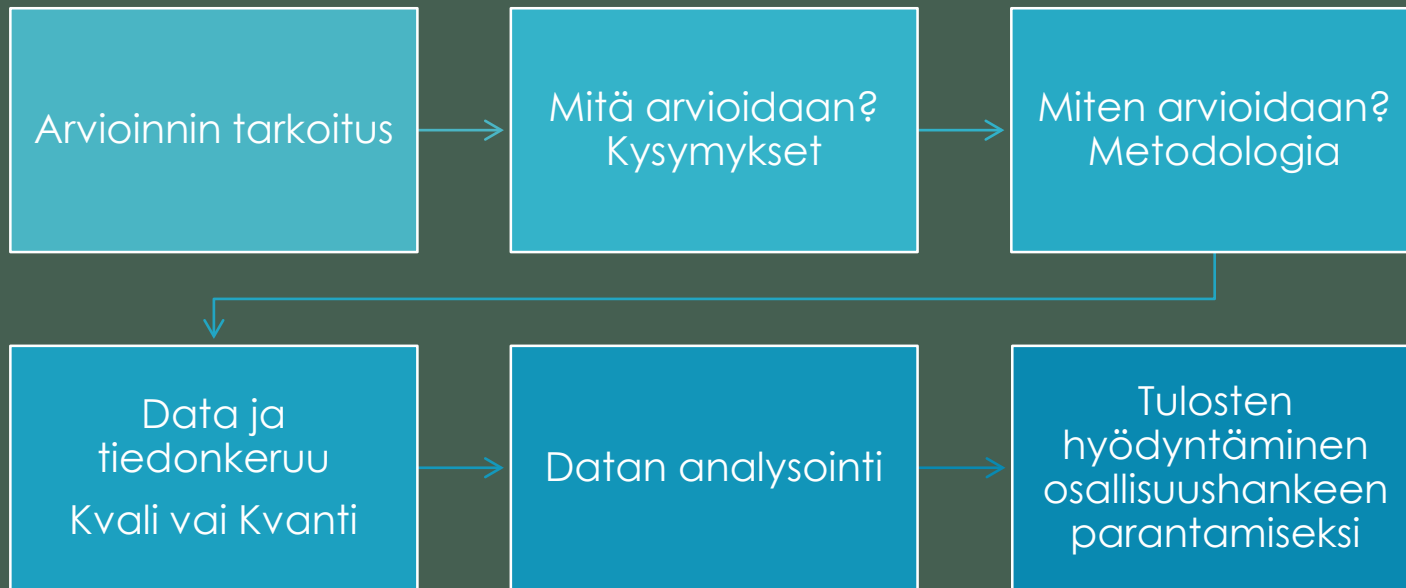
**”Esityksessä korostuu pormestarin rooli äänestykseen edenneiden hankkeiden
sinetöijänä. Tämä kohta jo yksinään vesittää budjetoinnin ’osallistavuuden’ ja
suoran demokratian...”**

Tarvitaanko vielä arviointiakin...?

Perusteita

- Vain arvioinnin avulla pystytään **todentamaan hyödyt ja kustannukset**
- Arviointi auttaa **tunnistamaan kehitystarpeita**
- Tukee **osallisuustoiminnan relevanssia ja laatua**
- **Kommunikointi ja vastuuvollisuus** kuntalaisia ja sidosryhmiä kohtaan
- Kun osallisuustoimintaa skaalataan, arviointi tukee **osaamisen kehittymistä**
- Kun osallisuustoiminta **ammattimaistuu**, arviointi valtavirtaistuu

Arvioinnin suunnittelupolku

Arvioinnin vaiheet

LÄHTÖTASON ARVIOINTI

DIAGNOSTINEN ARVIOINTI

- vallitsevan osaamis- ja aktiivisuustilanteen kartoittaminen
- varhaista suunnittelua tukeva

OHJAAVA ARVIOINTI

FORMATIIVINEN, SUUNTAAVA JA MOTIVOIVA, ARVIOINTI

- tarpeiden, tavoitteiden ja haasteiden tunnistaminen
- suunnitelman tarkistaminen toiminnan edetessä

PÄÄTTÖ-ARVIOINTI

SUMMATIIVINEN

- suorien ja epäsuorien vaikutusten todentaminen
- "sertifiointi"

YHTEISLUOMISEN TUTKA

MALLI OSALLISUUSTOIMINNAN
KOKONAISVALTAISEEN ARVIOINTIIN

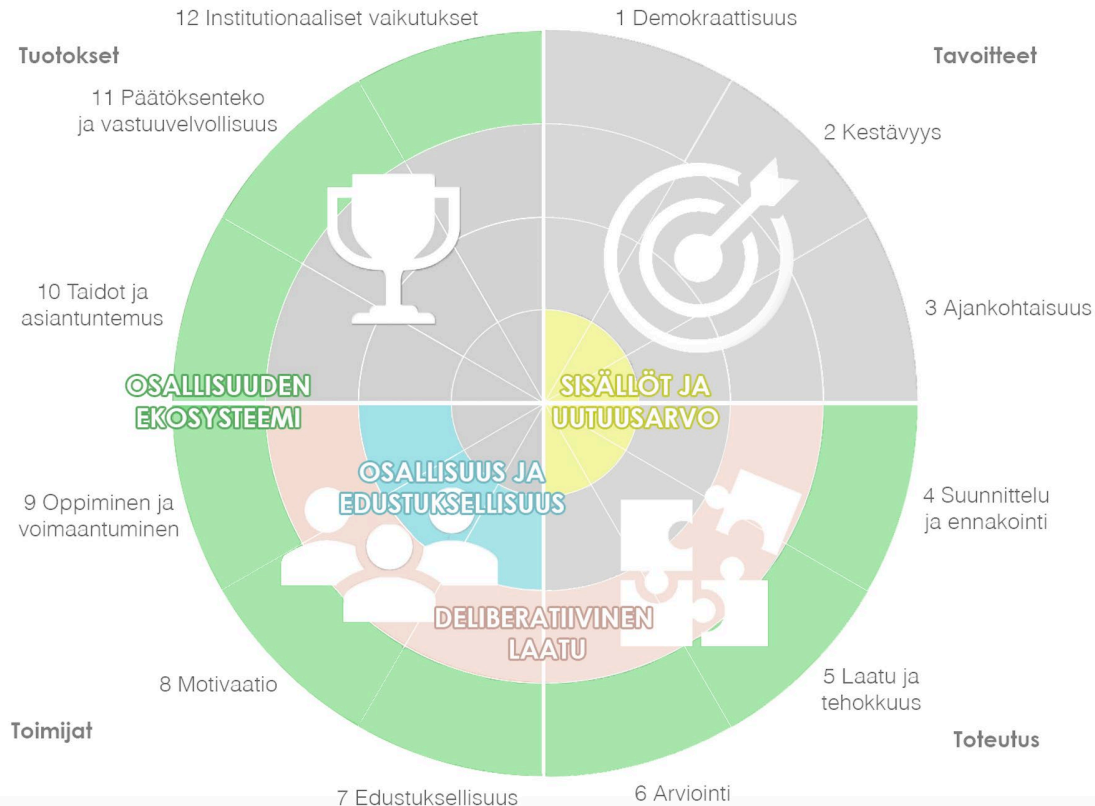
Mikko Rask | Titiana Ertiö
HELSINGIN YLIOPISTO

BIBU

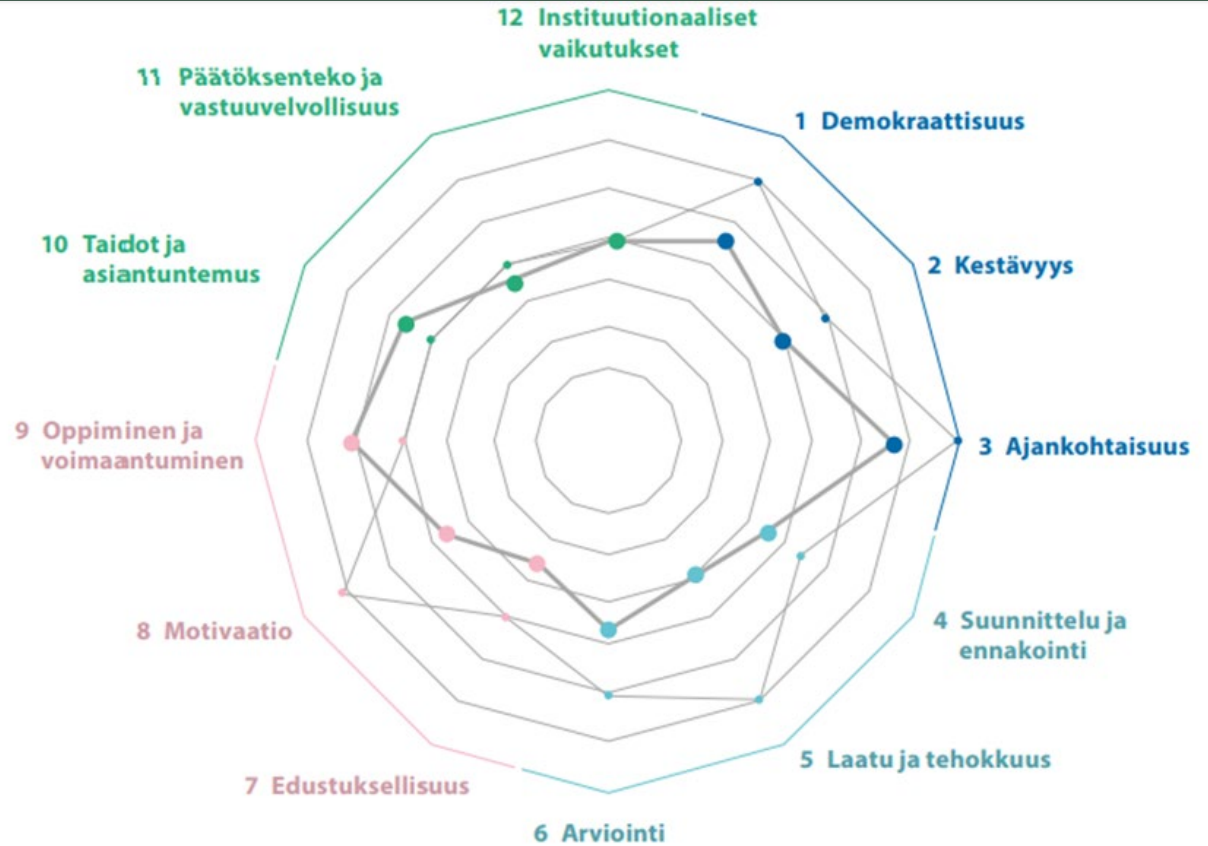

Osa-alue	Kuvaus	Kriteeri	Kysymyksiä	Havaintoja	Mittaus	Arvio
T1 Tavoitteet	Osallisuushankkeilla pyritään yleensä edistämään demokraattisia arvoja, kestävää kehitystä ja muita ajankohtaisia tavoitteita.	K1 Demokraattisuus	Onko hankkeen ensisijaisena tavoitteena demokratisoida päätöksentekoa? Voivatko osallistujat itse vaikuttaa hankkeen toteutukseen? Toimitaanko läpinäkyvästi ja avoimesti? Pidetäänkö toimintamallia legitimiinä?		7= kaikin puolin demokraattinen 6= enimmäkseen demokraattinen 5= melko demokraattinen 4= EOS 3= jossain määrin demokraattinen 2= vähäisessä määrin demokraattinen 1= ei laisinkaan demokraattinen	
		K2 Kestävyys	Onko ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys otettu huomioon hankkeen tavoitteissa? Onko kytketty kestävän kehityksen ohjelmiin ja tavoitteisiin?		7= kaikin puolinen huomioitu 6= enimmäkseen huomioitu 5= melko lailla huomioitu 4= EOS 3= jossain määrin huomioitu 2= vähäisessä määrin huomioitu 1= ei laisinkaan huomioitu	
		K3 Ajankohtaisuus	Ovatko hankkeen tavoitteet hyvin perusteltuja ja poliittiseen harkintaan perustuvia? Ovatko tavoitteet ajankohtaisia? Onko tavoitteita kyetty muuttamaan tarpeen mukaan? Tavoitellaanko jotain mitä ei muulla tavoin saavuteta?		7= kaikin puolin ajankohtaisia 6= enimmäkseen ajankohtaisia 5= melko ajankohtaisia 4= EOS 3= jossain määrin ajankohtaisia 2= vähäisessä määrin ajankohtaisia 1= ei laisinkaan ajankohtaisia	

Esimerkki: OmaStadin arvioinnin painopisteet

Osallisuuden tutkakuva

Yhteisluomisen tutkan käyttö

- Kunta tai osallisuustoimintaa järjestävä organisaatio voivat luoda kokonaisvaltaisen arvion sen nykyisistä vahvuuksista ja kehittämistarpeista.
- Tutkakuva mahdollistaa vertailun sekä saman toimijan kehitykseen eri aikoina että muihin toimijoihin, jotka ovat toteuttaneet vastaavan arvion.
- Itsearviointina tai arvioitsijan tuella, jolloin saatavilla on myös tietoa ja opastusta eteen tulevien haasteiden ratkaisuun.

Kiitos huomiostanne!

Yhteystiedot

Sähköposti: mikko.rask@helsinki.fi

Twitter: @MikkoRask